

ΟΨΕΙΣ

ΤΗΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑΣ

ΣΤΟ

ΣΗΜΕΡΑ

Συντονισμός για την 8η Μάρτη

Χειρονομία Αντιεξουσιαστική Κίνηση | Οδυσεβάχ |

Αναμέτρηση | Αυτοδιαχειριζόμενος Κοινωνικός

Χώρος Ιωαννίνων | Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος

Αλιμούρα

Αφορμή γι' αυτό το κείμενο είναι η παγκόσμια ημέρα της Γυναίκας, η 8η Μάρτη. Στόχος μας δεν είναι να τη γιορτάσουμε, αλλά να καταδείξουμε πως οι ιστορικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί και πολιτικοί λόγοι που οδήγησαν στη θέσπισή της, διατρέχουν το κοινωνικό σύνολο και σήμερα. Βέβαια, κάτι τέτοιο εκουσίως αποσιωπάται από την κυρίαρχη ιδεολογία. Η 8η Μάρτη εορτάζεται καταναλωτικά, εμπορευματικά και με θεαματικούς όρους σαν ένας δευτέρος Άγιος Βαλεντίνος, πλήρως αποπολιτικοποιημένη και ευθυγραμμισμένη με τις επιταγές του καπιταλισμού. Φαντάζει μια επέτειος χαράς, όπου η ισότητα έχει επιτευχθεί και το ζήτημα θεωρείται πλέον λήξαν ή σαν μια γιορτούλα για την «ομορφιά της γυναικείας ύπαρξης», όπου κερνάμε τις γυναίκες ποτά και τους χαρίζουμε λουλούδια. Είμαστε, όμως, πολλά παραπάνω από «όμορφες υπάρξεις» που δικαιούνται μία ημέρα γιορτής. Οι αγώνες των γυναικών και εν γένει των θηλυκοτήτων ανά δεκαετίες και τόπους, είτε ως μαζικά κινήματα με συγκεκριμένα αιτήματα, είτε ως κοινότητες μέσα στις οποίες το βίωμα βρήκε χώρο έκφρασης και μετατράπηκε σε συλλογικές αρνήσεις, διαμόρφωσαν τις όποιες καλύτερες συνθήκες ζούμε στο σήμερα και ανέδειξαν την καθολικότητα της πατριαρχίας.

Η πατριαρχία πέρα από καθολική είναι και προαιώνια. Αποτελεί το αρχαιότερο καθεστώς κυριαρχίας ανθρώπου σε άνθρωπο και μέχρι σήμερα κατέχει κανονιστικό ρόλο στη διαμόρφωση των κοινωνιών. Όλοι οι υπόλοιποι θεσμοί και μηχανισμοί καταπίεσης είναι αποκύημά της και για αυτό δε λογίζεται αγώνας ενάντια στο οικονομικό και πολιτικό κατεστημένο χωρίς να είναι παράλληλα -και όχι σε κάποιο αόριστο μέλλον- αγώνας ενάντια και στην πατριαρχία. Από τους γυναικωνίτες της αρχαίας Αθήνας και τις μήτρες που φέρουν άξιους στρατιώτες στην αρχαία Σπάρτη, από τη διαμελισμένη Υπατία και τις θεραπεύτριες που χαρακτηρίστηκαν μάγισσες και έπρεπε να εξοντωθούν, από την αξιосύνη της άμωμης θηλυκότητας των δυτικών θρησκειών και τον θαυμασμό της «εξωτικής» ομορφιάς της υποταγμένης ανατολίτισσας, μέχρι σήμερα με τη γυναίκα να επιτελεί πολλαπλούς ρόλους με αρτιότητα, ένας είναι ο άξονας που δημιουργεί το θηλυκό υποκείμενο: το αντρικό βλέμμα. Και αυτό δεν είναι τυχαίο, μιας και από τη στιγμή που υπήρξε ιδιοκτησία και περίσσεια παραγωγής, η

ανάγκη για κληροδότηση του πλούτου οδήγησε στον έλεγχο της αναπαραγωγής. Ο τρόπος που αυτό επιτεύχθηκε ήταν οι μονογαμικοί δεσμοί, τουλάχιστον από την πλευρά της γυναίκας, και η δημιουργία της πατρογονικής γραμμής αίματος και της οικογένειας, μέσα στην οποία η εκμετάλλευση διδάσκεται. Κατά κύριο λόγο θα υπάρχει μία μαμά, γιαγιά, θεία, αδερφή ή νύφη που θα αναλάβει τον ρόλο της φροντιστού όλων και θα εκθιαστεί αντίστοιχα εκείνη που αντέχει αδιαμαρτύρητα και καταφέρνει να τους έχει όλους ικανοποιημένους, όπως ακριβώς είναι το πρότυπο του αποδοτικού και πειθύνιου εργάτη.

Εργάτριες του σπιτιού, λοιπόν, αλλά και του χωραφιού και του εργοστασίου ακόμα και ελεύθερες επαγγελματίες ή επιστημότισσες, πάντα, όμως, ως υποκείμενα του αρνητικού, του «Άλλου», οι γυναίκες ανά τους αιώνες έχουν ως ιερή αποστολή να εγγυηθούν την ομαλή συνέχεια της εκάστοτε κανονικότητας. Στα καπιταλιστικά εθνικά κράτη αυτό μεταφράζεται ως προάσπιση της οικονομικής και εθνικής κυριαρχίας και υλοποιείται μέσω της αναπαραγωγής του στρατιωτικού και εργατικού δυναμικού. Η γυναικεία ταυτότητα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη μητρότητα, οι γυναίκες αντιμετωπίζονται ως μηχανές αναπαραγωγής και οι στερεοτυπικές αντιλήψεις που χρησιμοποιούνται για άγαμες, ομοφυλόφιλες και trans, κοινώς για μη παραγωγικές θηλυκότητες, αποτελούν μηχανισμό περιθωριοποίησης, απόρριψης, συμμόρφωσης και παραδειγματισμού. Η ίδια η πατρίδα αναπαρίσταται συμβολικά ως γυναίκα την οποία οι «άντρες» που γαλούχησε θα πρέπει να προστατέψουν εν καιρώ πολέμου (ή... ειρήνης). Η απαγόρευση των αμβλώσεων επανέρχεται στον δημόσιο διάλογο μαζί με το τέχνασμα της υπογεννητικότητας. Κύριοι εκφραστές: η θρησκευτική εξουσία με τον απαρχής μισογύνικο λόγο της, η πολιτική ηγεσία που εδώ και καιρό δρομολογεί περιστολή -μεταξύ άλλων- των γυναικείων δικαιωμάτων και ο επιστημονικός λόγος πλήθους γυναικολόγων και άλλων ιατρικών κλάδων που συμμετέχουν στον έλεγχο του γυναικείου σώματος, αποσκοπώντας στο οικονομικό κέρδος. Οι βιασμοί, η κακοποίηση και οι δολοφονίες γυναικών, πέραν των άλλων, αποτελούν και έναν ακόμα τρόπο να κατατροπώσεις ένα έθνος στον πόλεμο. Δεν είναι παράπλευρες απώλειες, βρίσκονται στον πυρήνα των εθνικισμών.

Μιλιταρισμός και πατριαρχία βρίσκονται σε συνθήκη συνεχούς ανατροφοδότησης, συνεπώς, δεν νοείται και αγώνας που να μην περιλαμβάνει ανατροπή και των δύο. Μαζί με την ενίσχυση του έθνους οι γυναίκες είναι επιφορτισμένες και με την ενίσχυση της οικονομίας τόσο με την ίδια την εργατική τους δύναμη όσο και με την γέννηση και ανατροφή των νέων εργατών και εργατριών που θα διασφαλίσουν την ομαλή συσσώρευση πλούτου και τη λειτουργία των ασφαλιστικών ταμείων. Όπου ακούμε για δημογραφικό πρόβλημα και μείωση εργατικού δυναμικού, ας ετοιμαστούμε να ακούσουμε και για τον θεσμό της οικογένειας και τον ιερό ρόλο της μάνας. Για όσες παρεκκλίνουν, ο έλεγχος και/ή η τιμωρία είναι μία πραγματικότητα που παίρνει διαφορετικές μορφές ανάλογα με τον ιστορικό χρόνο.

Σήμερα, στο πλαίσιο των πατριαρχικών δομών, η έμφυλη βία αποτελεί κανονικότητα μέσα από τον συνεχή κοινωνικό έλεγχο των σωμάτων μας στον δημόσιο αλλά και ιδιωτικό χώρο. Γυναίκες, θηλυκότητες και υποκείμενα που δεν επιβεβαιώνουν την ετεροκανονικότητα υφίστανται πολλαπλές μορφές βίας, που στόχο έχουν τη "συμμόρφωση" στην κυρίαρχη έμφυλη τάξη. Ως αποτέλεσμα, τα καταπιεζόμενα έμφυλα υποκείμενα καλούνται να υποτάσσονται και να ανασυγκροτούν τις/τους εαυτές/ους τους, τις κοινωνικές τους σχέσεις, τις επιθυμίες τους και τη σεξουαλικότητα τους ώστε να γίνουν αποδεκτά. Η έμφυλη βία αποτυπώνεται και έξω από τα ιεραρχικά δίπολα (άντρας - γυναίκα) καθώς το ίδιο το φύλο μπορεί να αποτελέσει μια μορφή βίας, εγκλωβίζοντας τα υποκείμενα σε ασφυκτικούς ρόλους. Η επιταγή να είσαι ένα δεδομένο φύλο και να ενσαρκώνεις με κοινωνικά αποδεκτό τρόπο την αρρενωπότητα ή τη θηλυκότητα δεν είναι φυσική, πόσω μάλλον φυσιολογική, είναι κοινωνικά κατασκευασμένη, και καταλήγει συχνά να είναι επώδυνη. Έτσι-τηρουμένων των αναλογιών- στόχος γίνονται οι γυναίκες που δεν ακολουθούν τις επιταγές της ανδρικής επιθυμίας και του ανδρικού βλέμματος, τα μέλη της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας που ξεφεύγουν από τις κυρίαρχες αναπαραστάσεις της ερωτικής επιθυμίας, τα αγόρια που κλαίνε.

Γινόμαστε μάρτυρες μιας εντεινόμενης επίθεσης στα δικαιώματα και την αυτοδιάθεση των γυναικών και των θηλυκοτήτων, που αξιοποιεί παλιές και

νέες μορφές επιβολής, από την άσκηση φυσικής βίας μέχρι την προώθηση μιας νεοσυντηρητικής alt-right πολιτικής ατζέντας που αμφισβητεί τα κεκτημένα και προσπαθεί να στοχοποιήσει τον φεμινισμό ως βασικό υπεύθυνο μιας φανταστικής έκπτωσης ηθικών και αξιών ενός κατά τα άλλα "λαμπρού" έθνους. Ο δρόμος, η δουλειά, το σχολείο, αλλά και το σπίτι αποτελούν τόπους βίας και επισφάλειας, ενώ θεσμοί όπως η εκκλησία, η Δικαιοσύνη και τα ΜΜΕ, με την πρόθυμη συμβολή των καθημερινών υπερασπιστών των ανδρικών προνομίων λειτουργούν ως τοποτηρητές της "κανονικότητας", η διατήρηση της οποίας μπορεί να οδηγήσει στη φυσική εξόντωση όσων την απειλούν. Όταν μπάτσοι και νοικοκυραίοι ξυλοκοπούσαν μέχρι θανάτου τη Zackie, ήταν απλά ένα μεσημέρι στο κέντρο της Αθήνας και κάτι σπασμένα τζάμια. Οι ομοφοβικές επιθέσεις, τα καθημερινά σεξιστικά σχόλια και οι γυναικοκτονίες νομιμοποιούνται μέσα από συστηματικές προσπάθειες συγκάλυψης, καθώς και από απόπειρες ενοχοποίησης των θυμάτων και δικαιολόγησης των θυτών. Ακόμα, οι επίπονες και επανατραυματικές γραφειοκρατικές διαδικασίες που αναγκάζονται να υποστούν οι επιζώσες, καθώς και η έλλειψη υποστηρικτικών δικτύων σε συνδυασμό με την κοινωνική συναίνεση στην έμφυλη βία δυσχεραίνουν τις σχετικές καταγγελίες και την ανάδειξη των βίαιων συνθηκών, οδηγώντας συχνά στη σιωπή. Αντιλαμβανόμεστε όμως, πως ελλείψει ισχυρών αλληλέγγυων δομών από τα κάτω, η προσφυγή στους επίσημους θεσμούς για κάθε επιζώσα είναι αναπόφευκτη και η εργαλειακή αξιοποίηση τους σε συνδυασμό με την κοινωνική πίεση μπορεί να οδηγήσει και σε κάποιου είδους δικαίωση ή καλύτερευση της καθημερινότητας, που δεν θα πρέπει να υποτιμάται. Εξάλλου, η απόκτηση των ανεπαρκών αυτών θεσμικών εργαλείων δεν ήρθε ως δώρο προς τις/τα καταπιεσμένες/α αλλά κερδήθηκε με αγώνες και αίμα.

Πιστεύουμε πως το φεμινιστικό κίνημα σήμερα θα πρέπει να οικοδομήσει εκείνες τις δομές αλληλεγγύης που θα αποτελούν ασφαλείς τόπους (safe spaces) για κάθε υποκείμενο που δέχεται έμφυλη βία, να υπερασπιστεί και το τελευταίο κεκτημένο, να παρέμβει έτσι ώστε να γίνει ξεκάθαρο με όλους τους τρόπους πως η έμφυλη καταπίεση δεν γίνεται αποδεκτή σε οποιαδήποτε έκφρασή της, και να διεκδικήσει εκείνον τον κόσμο

που θα μας χωράει όλες/α/ους εξίσου.

Δεν επιδιώκουμε την αντιστροφή των υπάρχοντων έμφυλων ρόλων ούτε μας καλύπτει μία απλή διεύρυνση τους για τις γυναίκες και τις θηλυκότητες, όπως επιδιώκει ο φιλελεύθερος δυτικός φεμινισμός περιοριζόμενος στην διεκδίκηση περαιτέρω νομικών κατοχυρώσεων. Επιδιώκουμε την κατάργηση των έμφυλων ανισοτήτων σε κάθε τους μορφή, στη βάση ενός κοινοτικού διακινηματικού φεμινισμού που στόχο θα έχει τη δημιουργία ενός αγωνιστικού υποκειμένου που θα μάχεται ενάντια σε κάθε καταπίεση. Δεδομένου ότι τα συστήματα καταπίεσης αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και συχνά βιώνονται στην ενότητά τους, είναι σημαντικό να σημειωθεί πως οι έμφυλες ανισότητες είναι συνυφασμένες με τις ταξικές διαιρέσεις καθώς και με την φυλετική καταπίεση. Στα πλαίσια του νεοφιλελευθερισμού, του εθνικισμού, των πολεμικών ανταγωνισμών και της εντεινόμενης παγκόσμιας οικονομικής κρίσης η εκμετάλλευση γυναικών/θηλυκοτήτων και λωακι υποκειμένων περιπλέκεται μαζί με την συρρίκνωση των κοινωνικών παροχών, την ελαστικοποίηση των σχέσεων εργασίας και την ολοένα και πιο εγκληματική μεταχείριση των μεταναστευτικών πληθυσμών. Τι να πρωτοπούμε για τις προσφύγισες και μετανάστριες, που όχι απλά δεν τους επιτρέπεται να παρεκκλίνουν από την ταυτότητα που ήδη φέρουν, αλλά πολλές φορές είναι ζήτημα ζωής και θανάτου για αυτές να αποδείξουν πως δεν αποτελούν απειλή για το έθνος της χώρας υποδοχής τους. Έτσι, δεδομένου ότι οι γυναίκες και οι θηλυκότητες δεν αποτελούν μια συνεκτική και ουσιοκρατική κοινωνική κατηγορία, κρίνουμε πως η αλληλεγγύη και η συσπείρωση μπορεί να επιτευχθεί μόνο στη βάση της αναγνώρισης των διαφορών τους ως προς την τάξη, το φύλο, την σεξουαλικότητα και την φυλή.

Αντλούμε έμπνευση από κινήματα και εξεγέρσεις, που τόσο ιστορικά όσο και στο σήμερα, διαπιστώνουμε ότι οι γυναίκες και οι θηλυκότητες βρίσκονται στην πρώτη γραμμή των μαχών. Από τις σουφραζέτες του Ηνωμένου Βασιλείου και τις εργάτριες κλωστοϋφαντουργίας της Αγίας Πετρούπολης μέχρι την πρόσφατη νομική αναγνώριση των αμβλώσεων στην Αργεντινή και την εξέγερση στο Ιράν, όπου οι εξεγερμένες

αφηφώντας το φόβο που έχει διασπείρει στη χώρα το θεοκρατικό μισογυνικό κράτος, τίμησαν με αγώνες και αίμα τη μνήμη της αδικοχαμένης αδερφής μας, Mahsa Amini, κατορθώνοντας, επιπλέον, να επιβάλλουν στο καθεστώς την κατάργηση της αστυνομίας ηθών. Εμπνεόμαστε ακόμα από πολυάριθμα παραδείγματα γυναικών και θηλυκοτήτων, που αποτέλεσαν εμβληματικές μορφές των κινημάτων. Ποιος μπορεί να ξεχάσει την ηρωική Ahd Tamimi, η οποία χαστούκισε τον Ισραηλινό στρατιώτη-εισβολέα και μετατράπηκε σε σύμβολο του παλαιστινιακού αγώνα κατά του άπαρτχάιντ που επιχειρεί το κράτος-τρομοκράτης του Ισραήλ ή τη δική μας, Μάγδα Φύσσα, που στάθηκε απέναντι στους ναζί δολοφόνους του παιδιού της μετατρέποντας την οδύνη της σε παλίσρροια που παρέσυρε χιλιάδες κόσμου στο πλευρό της, στο δρόμο.

Κρίνοντας αναγκαίες την αντίσταση στην κρατική επιβολή και την αμφισβήτηση των κανονιστικών προτύπων, τους αγώνες του σήμερα μπορούν να πλαισιώσουν μεταξύ άλλων τα παρακάτω αιτήματα:

- ο εκπαίδευση και διαπαιδαγώγηση ενάντια στις έμφυλες διακρίσεις
- ο άρση των οικονομικών ανισοτήτων στον εργασιακό χώρο
- ο δωρεάν παροχές υγείας ανεξάρτητα από την έμφυλη ταυτότητα και τον σεξουαλικό προσανατολισμό του ατόμου
- ο επέκταση αδειών εγκυμοσύνης, κατοχύρωση αδειών περιόδου και ελεύθερη πρόσβαση σε προϊόντα που ενώ είναι απολύτως απαραίτητα για την υγεία των γυναικών έχουν εξαιρετικά υψηλό κόστος
- ο δημιουργία θεσμικών δομών και οργανωμένων από τα κάτω δικτύων αλληλεγγύης που θα καθιστούν ορατές και αντιμετωπίσιμες τις καθημερινές παραβιαστικές και κακοποιητικές συμπεριφορές.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΠΕΤΕΙΟΣ

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΓΙΟΡΤΗ

ΕΙΝΑΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΙ